

Presidential Communications Operations Office

Presidential News Desk

SPEECH OF PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE DURING HIS MEETING WITH THE FILIPINO COMMUNITY IN JORDAN

[Delivered at Royal Cultural Palace, Amman, Jordan | 7 September 2018]

Thank you. Maupo... *[crowd: Duterte! Duterte! Duterte!]*

Kindly sit down and thank you for your courtesy.

His Excellency Husni Sheyyab, member of the Jordanian Parliament; Foreign Affairs Secretary Alan Peter Cayetano and his wife Mayor Maria Laarni Cayetano, the Mayor of Taguig, ma'am tumindig ka *[applause]*; Executive Secretary Salvador Medialdea and his wife Maria Bartola Medialdea, ma'am, where are you? *[applause]*; Labor and Employment Secretary Silvestre Bello *[applause]*; National Defense Secretary Delfin Lorenzana and his wife Editha Lorenzana *[applause]*; Trade and Industry Secretary Ramon Lopez *[applause]*; Transportation Secretary Arthur Tugade and his wife Maria Soledad Tugade *[applause]*; National Security Adviser Hermogenes Esperon *[applause]*; Presidential Spokesperson Harry Roque and his wife Mylah Roque *[applause]*; Chief Presidential Legal Counsel Salvador Panelo *[applause]*; Secretary Bong Go *[applause]*.

Sabi niya gusto raw niyang tumakbo sa pagka-senado. *[applause]* Sabi ko, "Tingnan natin muna Bong ha *[laughter]* kasi mahirap 'yung istorya na 'yan. Pero kung papayag ang mga Pilipino sa Jordan *[cheers]* pwede siguro.

Ito naman si Bong Go actually, ang tatay nito, ang pamilya nito ay ang mga Tesoro ng Batangas. Hindi, ang tatay niya ang Go pero kaya... There's always the presumption that he's Chinese o Intsik 'yan o pure Chinese. No, he's half-Filipino.

Ang mga pamilya ng mga Tesoro ng Batangas, 'yung barong. 'Yan 'yan sila. Diyan sa galing. He's a graduate of La Salle. Mahusay ito na negosyante.

Kaya lang when my aide, who was also a military, a lieutenant died. Eh naglalaro sila ng basketball, ayon. Sila, silang magkabarkada. Pagpasa sa bola doon kay --- 'yung sundalo, pagsalo, natumba diretso na-stroke. *[laughter]*

Siya ang pumalit. Sabi niya, "Wala naman akong trabaho, ako na muna ang tumulong sa'yo kasi..." It was a Sunday I think, everybody was relaxing, naglalaro.

So sabi ko, "Sige." But he stayed along to become my full-time aide. But actually 'yung pinaka-malaking printing press sa... Kayong mga taga-Davao, alam ninyo 'yan, Tesoro's Printing Press sa likod ng UM. Hindi naman ito extra mayaman pero may pera ang pamilya nito.

So 'yan ang istorya talaga ni Bong. He's a Chinese, yes he is. But he is also one of the [tribes?] who are known for their nationalism, mga Batangño.

And I have here, Interior and Local Government officer-in-charge. Kasi hindi pa siya maka-assume as full-time Secretary, for the simple reason that if you are from the military and you retire, you cannot be a regular secretary or a Cabinet member until after one year.

So I got him, si Ed Año because siya 'yung Chief of Staff, Army. He did a fine a job, sa lahat, sa trabaho. So sabi ko, "Kindly join me."

Pero kung naghahanap kayo ng ano... I mean he's not running. Pero kayong mga Pilipino, I will not be here for all time. I may not even survive next month. Alam mo ang buhay, the imponderables of life, we never can tell. It's only Allah who controls our lives. So it's only God.

Pero maawa naman kayo sa bayan ninyo. Kung sa --- buti na lang 'yun kung sinong popular sa sine, sinong popular na actor. Pero por Dios naman kung magdating na sa mga batas-batas, mamili naman kayo ng tao na ano... *[applause]*

Iyan ang totoo. Hindi ko alam, wala pa akong slate eh. Wala pa akong slate. Pero if I were to give you one that comes from the heart, ang akin just take it or leave it because ako wala na. Sagad na ako eh.

After six years, ba-bye. No more. At hindi na ako mag --- iyan ang sabi ng batas natin, hindi na talaga pwede. So... Kaya 'yung mga dapat kong gawin, gawain ko. May...

Tsaka may isa pa ito. He's a lifetime --- pareho kami ng tatay. His father was mayor before ng Olongapo. My father was also the governor of Davao. Isa pa 'yang Davao.

When my father died, they divided Davao into several pieces. Gerrymandering. Para mabigyan ang lahat ng leaders ng pwesto. So Davao was very big. So they divided into the main Davao City, 'yung mayor ngayon, 'yung anak kong babae, 'yung nambubugbog ng sheriff. *[laughter]* Iyon 'yun.

Then Davao Norte, Davao Oriental, Davao Occidental, Davao del Sur, iyon ang distribution ng --- ComVal Valley. But used to be a huge province. Mabuti't na rin para 'yung --- makalimutan 'yung taga-Oriental, ang layo eh. So ganun ang nangyari.

But si Ed Año. If I can just say a few words about him. Eh military 'to. Nilagay ko sa DILG kasi ang problema natin droga.

And I cannot just trust the --- itong magkuha ako ng politiko. Kasi 'yung magtawag-tawag. Eh hindi ka pwede dito sa mga militar ng ganun eh. Mga politiko, back upan (up) nila 'yan. Kaya nagkaroon ng listahan na --- may mga mayors nasabit. Simply because pagka may nahuli, tinatawagan nila 'yang military o police, i-release na 'yan.

Mabuti't na lang ngayon nanalo ako dahil talaga sa inyo. Walang partido. *[applause]* Wala mang Nacionalista, Liberal, wala. Basta dito mo makita outside of the Philippines ang effect ng talagang free will ng tao.

Lahat ng OFW, nag-landslide ako, even in America. *[applause]* Wala mang partido-partido doon. So... Kayo dito, wala rin. Basta kung ano lang ang naririnig ninyo, anong nababasa ninyo.

Ako basta lima lang. Bilisan ko lang kasi wala man akong pera pang-TV. So... Maski 'yung presidential debate, wala akong commercial. Every intermission... Sabagay si Roxas nga, apat na beses umihi ang... *[laughter]* Sabi ko, "Pabalik-balik ka sa --- nanerbyos ka, Mar?"

So 'yun talaga sheer tao. Wala akong governor sa Norte, sa Luzon. Si Imee lang 'yung kaibigan ko, Imee Marcos. *[applause]* Then si Abet ng Bataan, Garcia. Tapos wala na.

In the Visayas where I --- my father... Nanay ko Mindanaon, Maranao. Tatay ko Bisaya from Cebu. *[applause]*

Iyon ang *[garbled]* sa ano... Kukwentuhan ko lang kayo 'yung... Then tapusin ko lang ito.

Si Mayor Richard Gordon. *[applause]* Pareho kami nito, 'yung tatay niya politiko hanggang kamatayan. Tatay ko, politiko hanggang kamatayan. Ako, patayin talaga ako ninyo. *[laughter]* Wala na ring hinto.

Forty years ako sa --- pagka-public prosecutor tapos mayor for 23 years ng Davao, congressman, vice mayor ni Inday --- iyon 'yung panahon na nambubugbog ng tao si Inday. *[laughter]*

Alam mo... Sinong taga-Davao dito? *[cheers]*

Alam mo... 'Di alam ninyo, nung na-mayor ako, sabi ko hanggang alas dos 'yung inuman pati kantahan diyan sa Torres. Sabi ko, there has a time to sing and dance and a time to sleep. Iyong Torres na 'yan pati 'yung sa Matina, harap ng Ateneo puro maingay 'yan.

Sabi ko, alas dose. Sabi ko ngayon, ala una na lang. Wala ng inom, walang sigarilyo. Wala --- hindi kana makabili ng alak. Halos wala ng paputok sa New Year. Ibang putok na lang ang gamitin ninyo. *[laughter and applause]*

Tapos 'yun, medyo ang Davao kumalma. Ngayon, pagdating nitong babae, si Inday. Ewan ko kung... Makita mo ang Davao ngayon, araw-araw Biyernes Santo. *[laughter]* Totoo 'yan. Magtanong kayo. Ipa... Malinis ang daan, wala kang makitang tambay.

At ngayon alas dose na. Binabaan talaga ni Inday, sabi niya, "Pag nagreklamo pa kayo, gawain ko 'yang alas diyes lahat para sa inyo." *[laughter]*

Kaya ang Davao tahimik. Walang nag-istambay. Uwi kayo, tingnan niyo. Wala 'yang gabi na mag-istambay sa kanto ganun. Maski magkain ka ng balut. Sabihan ka ni Inday "Ubusin mo 'yang balut, kumain ka na sa inyo. Huwag kang mag-istambay diyan."

Kaya 'yung mga taga-Davao, sabi, "Mas mabuti 'yung panahon ni --- ng tatay kay medyo may ano pa tayo."

Eh 'di sinabi ko kay Inday na "Day 'yung mga taga-Davao medyo naano na sila..." Sabi niya, "Mabuti 'yan pa, mabuti 'yan kasi tahimik ang siyudad ko, wala akong problema, tulog lahat, makatulog ako." *[laughter]*

"Walang tumatawag sa akin ng hating-gabi, may nag-rumble dito, may patay doon." O 'di sabi niya, "Tulog pa 'yung lahat, 'di okay na."

So okay ang Davao, we... Kami diyan, we live as brothers and sisters sa mga kapatid nating Moro. Wala akong problema at naniniwala sila sa amin maybe because of the lineage.

But my, one of my --- si Pulong, nakapag-asawa ng ano 'yan Moro lady, ang tatay Tausug, ang nanay Maranao. So may isang ano ako sa branch ng family ko na puro Moro talaga. At itong si Omar pati itong si Rodrigo, kapangalan ko, nagsisimba talaga ng mosque 'yan.

So maligaya ako na ganun ang nangyari. Pero tapusin ko muna. I'll just --- few words bago tayo maghiwalay-hiwalay.

Congressman Antonio Floirendo [*applause*]; Congressman Feliciano Belmonte [*applause*]; Congressman Aniceto Bertiz, [*applause*] OFW party list 'yan siya; Congresswoman Divina Grace Yu [*applause*]; former senator and former Foreign Affairs Secretary Salvador --- Affairs Secretary Alberto Romulo [*applause*].

Ayon, 'yun ang Foreign Affairs Secretary pati Executive Secretary ni --- both Gloria Arroyo and kay Aquino. And sa akin SSS siya, ah no. Ah, DBP. DBP pala ang... Siya 'yung president ng bangko.

Then si --- may isa pa, si Congressman Villafuerte, Bicol [*applause*]; And of course, the last pero kilala man ninyo ito, si Ambassador Akmad Sakkam, he came from Jolo. [*applause*]

Ganito 'yan, many years ago ang tatay ko. Punta kami ng Cebu, kasama ng nanay. Maliit pa kami. Danao was being controlled by just one family. Isang botika, isang bangko, hanggang ata --- hanggang ngayon. Even in Visayas, wala ang --- in Leyte, wala rin ako. In Bohol... Walang politika sumuporta sa akin. Ni isang kagawad o barangay captain.

In Mindanao, I had the support of Congressman Nograles. Nag-away kami ng tatay pero --- kasi 'yung asawa niya, pinsan ko. So 'yung anak niya, hindi ko naman masikmura na pati 'yung mga --- ikalat ko 'yung away doon sa mga anak namin. Ayaw ko. Gusto ko mahinto na, tutal politika lang naman 'yan.

Pero, I never lost an election in Davao. Tuloy-tuloy ako. Nung na-mayor ako, diretso-diresto na ako hanggang Presidente. So ang tinatanong ko kay Allah, "Anong purpose ko sa buhay?"

Wala akong leader, wala akong pera. Ewan ko kung sino nag-file ng kandidatura ko. [*laughter*] Pero alam mo, after the elections I got almost...

Basta ang lamang ko, over the second was almost six million. *[cheers and applause]*

In Metro Manila, kasi naman ang Tagalog ko baluktot talaga. *[laughter]* Eh I did not expect na mag-landslide ako.

So I asked the --- I asked God, "Bakit mo ako --- ako ang pinapanalo mo? What will I do now?"

Ang sinabi ko, sa promise ko... Madali ako mag-speech eh, kasi wala akong -- - walang oras. One minute 30 seconds. Iyong mga ganung kalokohan 'yan. So I would advise later, itong Comelec dapat --- one minute 30 seconds, they do not...

So ako bilis lang ako. Bullet, bullet. Iyong one sentence lang. But I promised the people that I will stop corruption. To this day, ginagawa ko 'yan. *[applause]* Ginagawa ko talaga.

The latest na dinismiss (dismiss) ko was a general in the Armed Forces of the Philippines. Ginagawa ko talaga lahat. Marami na akong napaalis, kaibigan ko, 'yung sumama sa akin 1988 pa, pagdating diyan nagkalat. Halos lahat napaalis ko.

Eh sabi ko, ang usapan natin, kilala naman ninyo ako na... Basta sa tao, I can be with you all... Pakamatay ako sa'yo. Pero kung sabihin mo --- you drag into my honor into a kind of... Hindi ko kaya 'yan.

So I promised. Hanggang ngayon humihirit ako. Second is, sabi ko, "I will try to stop drugs." Talagang hanggang dito ang... Kung baga ang tubig sa *[garbled]* [hanggang dito?]...

Alam mo, if I renege, mag-atras ako, bawiin ko 'yung salita ko at hayaan ko ang Pilipinas, we will be flooded with drugs and there is no tomorrow for our children. Hindi talaga. *[applause]*

Kaya sinabi ko, in all forums, kaya ako nga dinedemanda. Sabi ko, I will build a country. When I was a city mayor I said, I will build a city that will be comfort --- I cannot give you heaven but I can give you a comfortable life, a city that is... *[applause]*

Sabi ko sa mga Davaoeño, "Do not destroy the city I have built all these years. If you do that, I will kill you." *[applause]*

Sabi ko sa kanila, "Do not kill our children with drug because I will kill you." *[applause]*

Now, ito namang human rights, I don't know. Magsabi lang kasi sila, malaman naman ninyo eh. Kung hindi ba na --- loko-loko 'yung mga tao sa... "O ito 'yung pinatay ni Duterte, 4,000."

Eh samantalang ang namatay sa akin na pulis umabot na ng tres. Basahin inyo 'yung ano ninyo ngayon. Kagabi may dalawang --- kahapon may dalawang pulis na tinaga. Sa Pasay may isa, so tatlo. All over the country, mga four or five.

Soldiers and policemen killed in the drug war. Ano ba namang gusto nitong mga taga-human rights na 'yan? Siguro mga bugok 'yan eh. Sabi ko, huwag kayong makinig diyan sa mga... Do not mind them.

Sabi, ipakulong ako. Eh 'di ipakulong. Wala mang problema 'yan. Basta umabot lang ako ng airport ng Jordan, okay na ako. *[cheers and applause]*

Eh mahirap 'yang hayaan mo. Ako 'yung Presidente. Ibig mong sabihin sa panahon ko imudmod mo 'yung bayan ko sa droga. Then I would be known na --- "Ay panahon ni Duterte, grabe. Kaya ngayon tingnan mo maraming buang." *[laughter]* It destroys the brain.

Ganito 'yan. The Chinese triad, the bamboo gang which is famous in Asia has taken over the drug operations in the Philippines. And 'yung cocaine from Mexico, kinakarga nila 'yan sa mga container. Iyong containers kasi nagpapaikot 'yan sa buong mundo.

O cargo for United States, magdaan muna ng Hong Kong ganun. So 'yun ang --- that's how it's being carried. Aside from 'yung outright smuggling talaga.

Kung hayaan ko itong mga... You know my father --- grandfather ko, nanay ng... Iyong nakapagasawa ng Maranao, 'di Chinese, Chinese 'yun. Pero sabi ko, hanggang doon lang ang pinagsamahan natin sa mundo.

Any other thing, sabi ko hindi ko kayo palusutin. Because I --- I would even feel offended kung sabihan mo ako na ako na ako "Hindi 'yan Pilipino."

Because when you ask me, of course, I'm a Filipino. I have Chinese blood, correct. I have my Mindanao, my mother.

Pero droga? Alam mo bakit? Alam ninyo bakit? Sa inyo? Just the same when sabi na kami nagpunta ng ibang lugar, to seek the greener pasture. Hindi

magkasya ang kinita natin o ang mga anak natin, gusto pang to educate themselves more. And the only way they can do that is --- talagang underpaid because of the economy. I do not know why.

I'll tell you why. For as long as there is corruption in government, and for as long as there is no law and order, the Philippines, talagang hanggang diyan lang. Maniwala kayo. *[applause]*

Ako na 'yung Presidente nagsasabi sa inyo. 'Pag hindi nahinto 'yang corruption at hindi nahinto 'yang giyera-giyera, walang papasok sa atin. Bakit ba? Ma-kidnap ka pa.

And so, I have to do something. Radical? Maybe. Basta hanapan ko ng paraan na maabot ko 'yang walang droga, walang corruption. Droga... *[applause]*

Kami, ganun. Pumunta ng Mindanao to seek the greener pasture. Nung panahon ko, my father had a dream. Wala mang pag-asa sa Danao, Cebu. Mahirap lang man ang pamilya namin.

Ang nanay ko taga... Sabi niya ang nanay ko, "Doon na lang tayo sa Mindanao." O nagpunta kami doon. At hindi naman lahat. Maraming pumunta, lumabas to seek a future better than what they had.

Maraming succeeded but also marami until now, especially in the Philippines, talagang hirap pa rin.

Ito ang masakit sa akin. Ayaw kong sabihin mayaman ako o pobre ako kasi kung magsabi ako pobre ako, sino man ang maniwala? "Magkano pala 'yung sweldo mo?" Hindi rin...

Kayong taga-Davao, alam naman ninyo. Maestra lang 'yung mama ko. Ngayon, kagaya ninyo dito to seek the greener pasture. How about 'yung others na sometimes inaabuso, binubugbog, pinapatay, pinapasok nga sa mga refrigerator. Tapos sila pumunta dito to endure loneliness.

Iba talaga 'yung bayan mo eh. To endure everything. Sige padala nang padala. Tapos ito namang mga balbahutog na 'to *[laughter]* sige rin dikitan doon sa...

Tapos ngayon, kung mamatay, sabihin "Ah kasi si Duterte patay ng mga mahirap." Correct. Because shabu is a commodity for the poor. Mura eh. *[applause]* Mahal ang cocaine. Kaya ang mga mayaman, nandoon sa yate nila, sa --- magsakay ng eroplano.

Dito, itong mga iba, itong mahirap, o 200, 200 lang. Maraming supply mura. Kung may magtapon na bagong shabu diyan, isang bodega mura ang... Eh papaano 'yan?

Ngayon, kayo. O hindi kayo, 'yung iba. Marami mang kotse diyan sa labas, inyo 'yan eh. Iyong iba, what will happen to them? Tiniis nila hindi makauwi just to save. Ang mga anak nila, paglabas nila...

You know guys, if a family loses a father because the father has to go out of the country to work, that family is dysfunctional. Maglaki ng walang tatay. Or walang nanay, there is no... Ganun rin. Dysfunctional.

Iyong iba naman sa kahirapan, mapilitan, iiwan sa mga kapatid, iiwan lang sa mga kapitbahay. Tapos magtrabaho dito, magtrabaho kung saan. Pag-uwi nila, nakita nila ang anak nila, basag na. Nabuang na. So asan mo ilagay ang...

Kung ikaw ang Presidente, maski na sabihin mo pangkampanya lang 'yan, ah 'yung mga u***? Sabihin, "Ah, ganito. Ganun ang..." Asus. Mga tao? "Iyan gawain ko. Iyan gawain ko." Tapos wala na.

Ang sinabi ko, "Ako, p***** i**, patayin talaga." Eh pinata --- *[cheers and applause]*

Sinabi ko huwag mong sirain ang bayan ko. 'Pag sinira mo, sinira... Kayo... Hindi tayo makalabas ng ganitong... Ibig mong sabihin, kung mag-50 years ako Presidente, 50 years ako magbalik-balik dito? *[laughter]*

Bakit ako pumunta dito? Well, of course, first is to make a historic visit to the Kingdom of Jordan. Si King Abdullah. He's a very good guy. *[applause]* Ano siya, sincere. So I have nothing but praises for him. He has a human soul.

Kaya matagal kami nag-usap about you, kayong lahat. *[applause]* Pag-usapan lang nung ano is 'yung undocumented dito. *[applause]*

I will send maybe senator --- si senator man kaya ito. Secretary Cayetano to fix this thing and baka *[maayos?]* *[applause]* Alam mo bakit? Wala kayong dapat taguan. 'Pag sinabi nilang lumabas kayo ng --- because the King is a man --- His Majesty is man of his words. Totoo talaga. *[applause]*

Isa sa mga rare nakita ko na talagang kung magsalita, makita. You can see the human spirit in his words. So ganun.

Kaya, ilan lang kitain niyo dito? Tamang-tama lang makatapos ang anak. Happy na kayo niyan ma-engineer, ma-doctor. *[applause]*

Ngayon, pagtanda ninyo, aber sino ang bibili ng medisina mo? Iyong mga lolo natin na namatay, sinong nakita natin nakapakain ng lugaw? 'Di tayo.

Anong ginawa nila sa atin? Because they took care of us when we were young. So pagtanda nila, balik tayo. Baliktad na naman.

Ngayon, kung 'yung mga anak natin are rendered inutil or rendered useless to society, buang, *[laughter]* anong tingin mo pag kailangan mo nang ma-hospital someday when you are 77, 78 years old?

Kaya talaga pinapatay ko eh. *[cheers and applause]* Hayaan mo lang ako na makulong. Isang Pilipino man. Okay lang 'yan. Kung malibre ko lang ang lahat ng pamilya by going to prison, I'll go to prison. Tatal, tapos na rin ako.

Nakuha ko na lahat ang... Pwera lang sa --- hindi kaya. Karaming magaganda, hindi talaga... *[laughter]* Maubusan ka ng panahon. Mamatay ka na lang, nandiyan pa rin.

Iyan ang, iyan ang masakit sa akin. Hindi nila nakukuha 'yan. Hindi nakuha ng mga human rights 'yan kasi mga bugok. *[laughter]* Sige lang, mga libro. Ang human rights... Pati Pilipinas. Ang Pilipinas, alam mo sinong humahawak? Komunista. Ah, maniwala ka.

Iyong isa sa kanila, [nakadre?] talaga, nakapasok pa sa UN. Ayaw pa maniwala. Gaya kay De Lima, gusto nila i-release ko daw kasi prisoner of conscience. And every time, every leader na ano, mag-bulong sa akin, "Can you do something about De...?" "Why? Hindi naman akin 'yan."

Ngayon, she's considered internationally na prisoner of conscience daw kasi trumped-up charges 'yung. Pulis ang nag-imbestiga sa kanya.

Ang nag-testify sa kanya, 'yung partner niya doon sa video. Kita ba ninyo 'yun? *[crowd: yes]* O, ano siya? Prisoner of conscience? Prisoner of libog. *[laughter, cheers, and applause]* Ako pa 'yung kontrabida ngayon, kung ano na lang inabot ko para gawain ang trabaho ko.

Then sabi ko, I will talk to the enemies of the state. So meron tayo sa BBL, lumusot na. And ito pa --- karamihan ito sila mga Maguindanao. I don't know if Marawi would find its way there as a member.

Pero hopefully, we are going into a plebiscite. I will campaign for the 'yes' para ma-ano na. Mahirap talaga ang sitwasyon sa Mindanao.

Ganito na lang para maintindihan ninyo. Pagdating ni Magellan, g***** 'yun. Dumating sa Leyte, dala-dala niya 'yung cross. Dala-dala niya 'yung kanyon, the cannons, the muskets, 'yung rifle na malayo ka pa...

Ang mga natives noon, si Lapu-Lapu. Lapu-Lapu was a Moro. Si Lapu-Lapu, hindi nagpayag, "Sino ba itong mga banyaga na ito sikat dito pagka..." Nagdala ng krus, tapos gusto tayong gawain na Kristyanos.

Wala akong ano sa religion. Wala akong... Ang problema, talagang hindi na -- hindi na nakita. Pero 'yung, when you conquer a country, you have to kill like the Dutch took over Indonesia noon at ang Malaysia pati 'yung isang kinuha ng British. Iyon.

We were co --- for 400 years, under tayo ng Spaniards. Hindi mo masabi, "Rod, kalimutan mo na 'yan." Ilang massacre per massacre 'yung ginawa niyo sa mga tatay namin. We're not just like the Americans.

Iyong Balangiga Bells, bago nila pinatay, ang order was to kill nine and above na lalaki, talagang minassacre (massacre). Tapos kinuha nila as a trophy 'yung kampana ng simbahan. Kasi 'yun ang pang-warning ng --- ginamit ng mga Pilipino insurrectos noon eh.

Sabi nila one century ago. Why? Time heals the wounds of murder? Sabi ko: Hindi niyo ibalik 'yan, maghintay kayo ng --- tutal three years lang naman. Pero ako, ayaw ko talaga.

Pero sabi ko, kasi malapit man ang military natin sa kanila, kasi karamihan ng military natin doon ang --- doon mag-post graduate 'ika nga. So pati 'yung mga armas natin.

Wala akong galit sa tao. Dito ako sa prinsipyo. Bakit nila kinuha at the expense of a bloody fight. Killing even children. Iyan ang masakit sa akin. Eh Pilipino ako eh. So I'm trying to talk to the...

Si Nur Misuari is meron kaming timetable. There is a timeline for us to talk again.

Tapos sabi ko hindi ako makialam. Nandito man lahat mga Cabinet members ko. Hindi ako makialam sa mga transaction sa gobyerno.

Ang totoo niyan, nandiyan man sila lahat, tanong niyo. Walang transaction sa gobyerno ke magbili ka ng MRT o mag-reclaim ka ng limang ektarya na dagat. I do not. It begins and ends sa kanila lang. Wala ako.

Kaya wala silang... Wala ka talagang... Kaya minumura ko ABS-CBN, Inquirer. Eh puro kasinungalingan, kapalpakan. Nung isang ano, comatose na daw ako. *[laughter]* Pati 'yung sunog ko sa mukha.

Ay kahapon nasa desert. May --- nanuod ako ng demonstration. Binilihan naman ako ng ano, nakalimutan ko rin. *[laughter]* Sunog na naman. *[laughter]*

'Di kasi, noon pa 'yung sa election, binigyan nila ako ng ano. Pero habang house-to-house ka, nagtutulo. Tapos... Natikman mo ba 'yang...?

Hindi ko ginagamit. Mamaya sunog. Eh sabi ko lalaki man ako. Hindi man kailangan paputi-puti ka diyan. *[laughter]* Ang mahirap 'yung may puting itlog. *[laughter]* Ah, bitaw. So 'yan.

Tapos sabi ko we will try. Inflation is... Dahil 'yan sa --- kay Trump. When Trump raised the --- 'yung mga tariff niya pati banned other items, nagkaloko-loko ang... I am not apologizing. There is really inflation in the Philippines and we are trying to control it.

Huwag ka --- huwag kayo... I'm not a so... I'm no better than the rest of the --- mas bright 'yun sila. Ako ang... Ako 'yung Presidente na pinaka-medyo... Hindi naman ako cum laude. So...

Hindi nga ako nakatikim ng... Sa buong buhay ko, honestly, pati sa law. Umabot ako ng 88, ganun. Pero 'yang 90? Ninety miles per hour 'yung makikita mo 'yun sa ano. *[laughter]* Pero sa akin, wala. Seventy five lang.

Iyong nanay ko? "Itong taon na ito, ang target ko is 75." Tatal sabi ko sa mama ko, "Ma." Sabi niya, "Ano ba ito, Rodrigo? Wala na ba talaga itong...?" Sabi ko, "Ma, bigyan mo man ako 76 bukas. Anuhin ko man 'yang six? Tatal ang five, akyat naman ako. Dahan-dahan lang gud."

Kaya seven years ako natapos sa high school. Sige lang. *[laughter]* Doon kinuha ng mga --- sa Department of Education. Doon nila nakuha 'yung style na K-12. *[laughter]* [Sundan?] mo 'yan. Pang-Presidente 'yan. *[cheers and applause]*

Alam mo itong bolador ka, talagang.. *[laughter]* Wala talaga. Pwede tingnan 'yung record. Wala akong maipagyabang sa inyo. I mean, academically, I have

no... Hanggang 75 lang. Hanggang sa Bar. Pero okay man. Marunong man ako mag --- Affidavit lang, kaya 'yan.

Hindi kagaya dito sa --- Harry Roque, bright 'yan. UP. Kita mo naman magsalita. Bong Go, La Salle 'yan. *[applause]* Hawd 'yan (He's good). Arthur Tugade from --- Ilocano 'to, Cagayan Valley. *[cheers and applause]* Then si Delfin Lorenzana, his beginning sa Ilocos Norte 'to pero *[cheers and applause]* Ilocano.

Marami 'yan silang Ilocano dito. Dalawa na lang kami --- Totoo, dalawa na lang kaming Bisaya naiwan diyan sa Cabinet. *[laughter]*

Si Delfin Lorenzana ha, sabi ni --- kilala niyo si Pastor Quiboloy? Nakikinig kayo niyan? Classmate man niya 'yan sa Cotabato City. Sabi niya si --- Quiboloy ang nagsabi, "Yan ang valedictorian namin noon." So but he became a soldier sa PMA, bright rin.

Si ES, Salvador Medialdea, bright. He is the son of the late justice Leo Medialdea. Siya 'yun. *[applause]* Alan Peter Cayetano, distinguished... *[cheers and applause]*

Alam mo sa totoo lang, wala akong nakita diyan. Maski kayo. I'll leave it to you. Bahala kayo. Maghanap kayo ng --- maghanap kayo ng next president. Tingnan lang ninyo 'yung yabang, ang arte kung magsalita. Ganyan sa Senado. "Da da da da." Maski Congress.

Well, if I want to talk that way, I can. Just like --- I think you may have been visited by Secretary Yasay while I was... He studied in the United States for only six months. And when he came back, he was talking like a New Yorker... *[cheers and applause]* But for the life of me, I do not really understand the way he would talk that way.

Pwede man 'yan mag-ganun. Pero ang tono ng accent ko is --- bali ako sa Tagalog because kaming taga-Davao, halo kami. Halo kami magsalita.

Magsalita ako ganito, unya pagkahuman, mag-sige na ko'g istorya'g Bisaya unya musulti na (and then I would continue talking in Bisaya). Ganun kami.

Pagka hindi ka --- 'yang mga bagong anak namin, pagkamagsalita kami, hindi mo maintindihan.

Bigla lang 'yan mag-shift sa Bisaya. You can tell by the twang. Ang aking mga --- ang aking mga kapatid doon sa Marawi, malaman mo man 'yan sila

magsalita. *[laughter]* Ganun man 'yan. "Pinsan man namin 'yan si Presidente." *[laughter]*

Kaya... Kaya may... Ay sus, Maranao pa. Pagkasuplado...

Eh may Maranao, speeding siya. P***, hinabol ng pulis. 'Di naghabulan talaga hanggang Calinan. Doon na sila pumara sa crossing kay mag-stop kasi may truck.

So nahuli na siya ng pulis, "Tabi, tabi." Sabi niya, "Bakit sir? Anong kasalanan ko?" *[laughter]* Sabi ng pulis, "Ang kasalanan mo, speeding ka." Sabi niya, "Hala. Ako ang speeding? *[laughter]* Bakit ako mag-speeding? Ikaw man overtake sa akin. Ngayon, ako ang speeding?" *[laughter and cheers]*

Pero kaming --- kami-kami lang 'yan ha. Kung kami-kami magbiruan diyan, okay lang. Wala sa amin 'yan. Pero kung iba, well of course, kung magpakilala ka muna na Moro.

Iyang... Kami, kung magbibiro kami, kami lang, okay lang sa amin 'yan. Kasi marami talaga 'yan sila. *[laughter]* Bakit mo malaman? Magpunta ka doon sa Abra. Maghanap lang ako ng mga Muslim. Iyon mauna malapitan ko.

"Brod, bakit ka ma ---" Saan ako maghanap? Sa palengke. Makita mo doon sa malayo, "DVD-DVD-DVD-DVD." Ah ito na ang mga kababayan ko. "Halika. Matalo ako dito, bantay kayo sa akin." "Ah hindi, *[garbled]* vote na ito dito." Totoo nga.

So 'yan ang ano sa inyo na kung bakit 'yang mga extrajudicial. Huwag kayong maniwala diyan. Away talaga.

Basahin ninyo. Tatal may ano man kayo. Bakit ako namamatayan ng pulis pati sundalo kung hindi lumalaban?

Ang gusto kasi na pinatay na nakaganun o nakatali. Walang pulis pati military ganun. Iyang balot-balot, 'yan 'yang plastic, kalaban nila sa... Hindi nagbayad. Iyang hindi nag-remit. Away nila 'yan.

Bakit kami maggastos ng plastic, balutin pa kita. Barilin kita sa ulo, iwanan kita. Balot-balot pa ng plastic. Ang gawa ng mga mafia 'yan eh. Sinunod nila dito. But the drug problem is much, much worse than ours.

So ang problema dito is when I said... I'd like to thank again the King, His Majesty, the King Abdullah for being so kind to invite me and for being kind to my people.

And one of the things that we talked *[applause]* hindi sa kanya. 'Cause I will try to find a solution, marami 'yan. Itong undocumented Filipinos. Kaya mga anak nila, hindi pa pala nakakauwi.

So I hope to work on it right away. Nandito man si Alan. *[applause]*

Sandali ha. Kay bago ako mag-alis. Nandiyan kasi ang gumawa nito. Pero dalawang pages lang rin. Naunsa man? Pero para hindi... Sinong babae ba naggawa diyan? Ikaw Rocky? Baka magsama ang loob.

Iyong last paragraph na lang. *[laughter]*

Emphasize that the Philippine Government is working hard to make working abroad a choice, not a necessity for Filipinos. Underscore the importance of keeping the Filipino family together.

Iyan nga ang masakit sa akin eh. Kaya 'yung rage ko sa loob. Nagkaganunganun na ang buhay tapos ganunin mo pa.

Encourage Overseas Filipinos to take advantage of programs for self-improvement and training offered by the Philippine Embassy and various organizations in Jordan or in the Philippines. *[applause]*

I would also reiterate the significance of self-improvement in nation-building and becoming true agents of change.

Thank you, the Filipino community for the support during the 2016 presidential elections.

And sabi dito, "Bid goodbye." O, so goodbye sabi niya.

I won here, 73 percent of you voted for me. So I will remember that for all time. And kung hindi ako makabayad ng utang ko sa inyo, I hope in little ways, si Inday, Mayor man, she might be in the future. Pwede man ninyong malapitan. Inday is good. Marunong 'yan. Marunong magsipa --- lahat, marunong talaga.

In the family, siya 'yung alpha eh. Sa Davao, alam nila 'yan. Siya 'yung alpha, 'yung tigas-tigas, 'yung maliit pa hanggang lumaki mga kapatid niya. Siya

lang kasi 'yung babae but she's also the one nakita ko that's really ano... Half
ano 'yan. Half-Jew 'yan. Nanay niyan Zimmerman, puti. Mestiza, hindi talaga...

Pero ako, ano lang ako ninyo. Utusan lang ako. Kaming lahat. Kaming lahat.
We are workers of government. *[applause]*

Kaming lahat, workers of government and are paid by the people to serve and
work for you. *[applause]*

My oath of office says that I have to protect the people and preserve the
Republic of the Philippines.

Thank you.

--- END ---